

ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ
СЪВЕТ НА НАОА
СОФИЯ

ДОКЛАД НА

**ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО СОЦИАЛНИ И ПРАВНИ НАУКИ,
СИГУРНОСТ И ОТБРАНА ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗВЪРШЕНОТО
ОЦЕНЯВАНЕ ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.3. ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ,
ОБЛАСТ НА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ 3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И
ПРАВНИ НАУКИ
В АМЕРИКАНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ В БЪЛГАРИЯ, гр. Благоевград**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на професионално направление 3.3. Политически науки в Американския университет в България, гр. Благоевград.

Докладът е разработен в съответствие с чл.78 и чл.88 а, ал.5, т. 2 от ЗВО и съгласно критериалната система за програмна акредитация на професионално направление.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.3. ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ В АМЕРИКАНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ В БЪЛГАРИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ –ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

V. ПРИЛОЖЕНИЯ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол № 10/08.04.2021 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Протокол № 29/ 09.12.2021 г.
3.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	По документи и проведени онлайн срещи в периода февруари-март 2022 г.
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 6/23.03.2022 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол № 9/13.04.2022 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал. 2 от ПДНАОА (относно становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

Определената от Акредитационния съвет **Експертна група** по процедурата е в състав:

1. проф. д.н. Тодор Александров Танев, СУ „Св- Климент Охридски“ - ръководител

2. доц. д-р Даниела Ангелова Пастармаджиевар ПУ „Паисий Хилендарски“ - член

3. Мариета Николаева Живкова. ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ - член

Наблюдаващ процедурата от ПКСПНСО – доц. д-р Добрин Христов Канев

Създаденият през 1991 г. Американски университет в България (АУБ) притежава ред **специфики**, които определят особеното му място в системата на българското висше образование: **двойна акредитация – българска и американска; обучение в стил Liberal Arts, целящо обучение в по-широк хоризонт и възпитаване на студентите като цялостни и**

способни за адаптация личности; малък брой студенти в група и високо-интерактивен учебен процес; изграждане у студентите на солидни „меки“ умения, търсени от съвременните работодатели (умения за работа в екип, комуникационни и презентационни умения, етичен подход, способност за продължаващо (само)обучение и адаптация, критично мислене, инициативност, способност за разрешаване на проблеми); висока степен на свобода на избора по отношение на курсове и преподаватели; съставяне на индивидуален учебен план; международен преподавателски състав, привнасящ добри практики от европейски, американски и други ВУ и предоставящ международни възможности на студентите; мултикултурна академична среда със силна ориентация към взаимна толерантност, респект и приемане на различни култури. Модерният студентски комплекс и общезжития допринасят за изграждане на сплотена академична общност.

В професионално направление 3.3 Политически науки (ПН 3.3. ПН) в АУБ се осъществява **редовно обучение на образователно-квалификационна степен „бакалавър“** в нерегулирани специалности „Политически науки и международни отношения“ (ПНМО) и „Европеистика“. ПН предлага и подспециалности „Публични политики“ и „Европеистика“ („олекотен“ вариант на специалност, не води до придобиване на ОКС). В цялото ПН се дипломират средно по 43 студенти на година, като са обучавани средно по 72 студенти.

ПН 3.3 ПН е получило *програмна акредитация* на основание на обща оценка по критериите **9.17 (девет цяло и седемнадесет)** за срок на валидност от шест години за ОКС „Бакалавър“ (специалности ПНМО и Европеистика) с решение на ПКСПНСО при НАОА (Протокол №2/28.01.2016 г.) на основание на чл. 88а, ал. 5, т.1 от ЗВО и чл. 38, ал. 2 от ПДНАОА. Паралелно с българската, АУБ има **американска акредитация** за качеството на предлаганите програми от 2016 г. с максималния срок от 10 години.

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Със своето решение Постоянната комисия е формулирала **3 препоръки** към качеството на обучение в ПН 3.3. ПН за образователно-квалификационната степен „бакалавър“:

Препоръка 1: Да се стимулират преподавателите за разработване на собствени учебници и учебни задания, особено по специфична за региона проблематика, за която по-рядко се срещат такива издания от реномираните школи и автори. Срок: срокът на валидност на акредитацията.

Преподавателите от ПН 3.3. включват многобройни авторски текстове в

учебните материали за курсовете си, като част от тях са насочени конкретно към специфични за региона проблеми. Става дума за 5 монографии (1 учебник и 4 научно рецензирани книги), като 3 от тези книги са насочени към проблематика от региона; 12 научно-рецензирани статии или глави в книги, публикувани в уважавани международни научни списания и книги, като 10 от тях са посветени на региона; 40 други текста (презентации, лекционни бележки, текстове за упражнения в клас), създадени, за да обогатят учебните материали за конкретни курсове. В документацията е приложен пълен библиографски списък.

ИЗВОД: Препоръката е изпълнена.

Препоръка 2: Да се предприемат мерки за по-добро проучване на реализацията на българските студенти, завършили професионално направление 3.3 Политически науки в АУБ. Срок: срокът на валидност на акредитацията.

Разкрит е специален отдел „Завършили студенти“, който създава и поддържа богата база данни с информация за всеки студент, завършил АУБ, и ежегодно организира многобройни събития с участието на завършили студенти. Кариерният център на АУБ провежда ежегоден Панаир на кариерата с участие на 50 работодатели. Създадена е група в социалната медия „Фейсбук“ за настоящи и завършили студенти. Полагат се систематични усилия за включване на завършилите студенти в дейностите, провеждани в университета и пр. В резултат са налични данни за 91% български випускници, като 99% от тях са се реализирали по специалността.

ИЗВОД: Препоръката е изпълнена.

Препоръка 3: Активизиране на сътрудничеството с колеги от същото направление от други български и чужди университети (съвместно участие в научно-изследователски проекти, провеждане на съвместно лятно училище, създаване на консорциум от няколко университета за издаване на съвместно реферирано списание по политически науки и др.). Срок: срокът на валидност на акредитацията.

Академичният състав на ПН 3.3. продължава да осъществява поредица от инициативи по активно сътрудничество с български и чужди университети чрез разнообразни форми: съвместни изследователски проекти с други университети (в България и чужбина) - 5; съвместни научно-рецензирани публикации - 12; участия в конференции, организирани от други български или чуждестранни университети - 12; лекции, изнесени от преподаватели на АУБ в други български и чужди университети по покана - 4; организиране на съвместни конференции с други национални и международни университети

и институции - 1; дейности за студенти, организирани съвместно с други български и чужди университети - 6; участие в лятно училище - 1; проекти, финансирани от ЕС - 4; преподаватели от други университети, водещи дисциплини от ПН в АУБ - 2, гост-лектори – практики (български и чужди) – 12.

ИЗВОД: Препоръката е изпълнена.

Акредитационният съвет на НАОА в Протокол № 12 от свое заседание от 25.06.2020 е констатирал, че АУБ е изпълнил всички препоръки.

III. ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ESG - ЧАСТ 1, 1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО, ПРИЕТИ ОТ АС НА НАОА НА 20.10.2016 Г.

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. При извършване на обучение в професионалното направление се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище.

По 1.1.1.

АУБ е организирал обучение в ПН в съответствие със своята стратегическа мисия и цели, съчетаващи принципите на ВО в ЕС и САЩ със специална грижа към изискванията на българското законодателство. Мисията, целите и основните задачи на университета са ясно формулирани и публично оповестени на сайта му. Приета е Стратегия на университета за научно-изследователска и художествено-творческа дейност. Институционалните цели са представени ясно, конкретни са и се прилагат спрямо конкретни академични дисциплини.

По 1.1.2

Цялостната дейност на ПН е подчинена на институционална система за качество. Взета е под внимание и спецификата на отделните ПН. АУБ има добре функционираща политика за осигуряване на качеството с официален

статут и отчетност. Тя е ефективно разпределена между три комисии - към Настоятелството, към Общото събрание на преподавателите и постоянните комисии. Те включват преподаватели, студентски представители и администрация. Позитивна за качеството характеристика е, че съществува Студентско правителство, което се представя от свои членове пред Настоятелството с участие в заседанията 3 пъти годишно. Академичният състав също избира свои представители пред Настоятелството, където 3 пъти годишно представят доклади. Крайната отговорност за качеството се носи от зам.-ректор по академичната дейност и две от комисиите към Настоятелството - Одитната комисия и Комисията по образователните политики.

Принципите, критериите и показателите за оценяване и поддържане на качеството се основават на българските, европейските и американските изисквания. Дейностите на контролните органи по СУК са надлежно документирани. Резултатите от дейностите се оповестяват редовно и публично. Съставя се годишен доклад по система количествени показатели за качество. Доклади по осигуряване на качеството (от президента, зам.-ректора по академичната дейност, зам.-ректора по финанси и декана на преподавателите) се подават всеки месец до Общото събрание на преподавателите, както и три пъти годишно до Настоятелството. Правилниците, процедурите и другите документи за вътрешно осигуряване на качеството са подробно разписани и публично достъпни. Извършени са всички планирани дейности в това отношение.

Има неяснота по въпроса какви са критериите и какъв е механизмът за селектиране при публикуване на интернет-страницата на АУБ само от т. нар. „неконфиденциална част“ на годишния доклад с количествени показатели за качество. Следва да се определят и публично оповестят критериите и механизмите, въз основа на които част от информацията се определя като „конфиденциална“ и не се публикува.

По 1.1.3

Политиката на АУБ за осъществяване на *взаимовръзка между научните изследвания и обучението* е добре развита, като обучението е насочено към включване на студентите в НИД, в т.ч. участието в годишната конференция на АУБ за преподаватели и студенти. Ценен опит е, че при доказан постоянен интерес от страна на студентите в продължение на три семестъра курсовете от тази категория могат да бъдат включени в учебния план като редовни. Политиката за осигуряване на взаимовръзка между научните изследвания и

обучението успява да създаде ефективни стимули за включване на резултати от научно-изследователската дейност в учебното съдържание и развитие в дълбочина на специфични тематика.

Критерий 1.2. Управление на качеството на образованието

По 1.2.1.

Политиката на АУБ за осигуряване на качеството е добре документирана, открита, отчита мненията на студентите и външни заинтересовани страни. Системата за организация и управление на качеството на образователния процес почива върху българските изисквания и стандарти, но също така са добавени и редица стандарти от американската система, което прави управлението на качеството много стриктно. Използваните критерии за оценка на качеството са пълен набор (включват: актуалност на учебните програми, потребност от промени, студентско участие, съвременност на материала, гъвкавост при промени и т.н.). Критериите произтичат от Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и академичния състав, изложена на сайта на университета. Тя се основава на редовната атестация по критериите на българския атестационен процес. Ритмично се провеждат обучения и семинари за обмен на опит за осигуряване на качеството на учебния процес. Наръчникът на преподавателите доказва това чрез определянето на правата и отговорностите на преподавателите, условията за наемане на преподаватели, атестацията на преподавателите, академичната организация на АУБ, апелациите и процедурите за промяна на политиките.

По 1.2.2.

В АУБ се прилагат *правилата на етичен кодекс за осигуряване на академично единство*, чрез което се гарантират залегналите в ЗВО академични свободи и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация. Академичните свободи и нетърпимостта към дискриминация са гарантирани от множество вътрешни разпоредби и преди всичко на Етичния кодекс на АУБ. Създадена е система от ефективни инструменти за контрол на всички етични аспекти на академичния живот (Комисия по академичната почтеност, Комисия по етиката с трипартитно представителство). Приети и оповестени са строги правила и процедури за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство, следващи по-стриктните правила от американската практика.

Свързаните с академична почтеност и недискриминация случаи, разглеждани през петгодишния период, са били 7 на брой. Регистрирани са и

24 оценки, свързани с опити за академична непочтеност на студентите за университета като цяло.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 1:

- 1. Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и академичния състав в АУБ обхваща всички нива на структурата и аспекти от дейността на университета.*
- 2. Активно се отчита студентското мнение, като се оценява и актуализира периодично.*
- 3. Провеждат се редовни обучения и семинари по разнообразни теми, свързани с качеството на обучението.*
- 4. През периода са планирани и осъществени одити на качеството в голям брой области, а резултатите са огласявани по подходящ начин и са използвани за усъвършенстване.*
- 5. Следва да се определят и публично оповестят критерии, въз основа на които част от информацията се определя като „конфиденциална“ и не се публикува.*

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. ВУ извършва обучение по професионалното направление, като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация, (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни.

По 2.1.1. Програмите се разработват в съответствие с институционалната стратегия. В съдържателно отношение учебните планове и квалификационните характеристики на специалностите ПНМО и Европеистика отразяват коректно професионалните компетенции, които студентите ще придобият. Гъвкавите учебни планове дават възможност студентите да придобият разнообразни „меки умения“, като се използва и тестването на нови дисциплини посредством т. нар. „тематични курсове“. Добро впечатление прави механизмът за усъвършенстване на учебните планове. Студентите в АУБ имат възможност на по-късен етап да изберат конкретната специалност и по данни на университета през 2019 г. 12% от студентите избират специалности в ПН 3.3 ПН.

Има ясно изразени очаквани резултати от обучението. Професионалните и общите компетенции са определени като области от знания, умения и

поведения и съответстват на получаваната подготовка и квалификация. Определянето на професионалните квалификации за отделните ОКС, осигурявани от учебните програми, се основава на анализи за потенциалните работни места и национални и международни проучвания относно развитието на пазара на труда.

По 2.1.2.

Периодично се систематизира информация от потребителите на кадри за връзката на учебните програми с актуалната практическа подготовка на студентите.

В университета има изградена многокомпонентна система за събиране на информация от потребителите на кадри, която се прилага на практика. Анкетните карти следват плътно целите на ВУ да изгради у възпитаниците си широк спектър от личностни качества и меки умения.

По 2.1.3.

Налице е комплексна система от критерии за оценка на студентите, която е ясна и открита. Оценка се дава едновременно както за придобити специфични знания, така и практически умения. Много положително е наличието на „карта на специалността“, както и система от допълващи се обективни методи на оценка, повечето от които количествени. Демонстрира се ангажираността на университета и преподавателите от ПН не само с процеса на обучение, но и с реализацията на студентите.

По 2.1.4.

Налице са сходства и съвместимости с български и американски програми в ПН 3.3. ПН, които са подробно описани. По-специално са отбелязани БП Политически науки в НБУ и БП Европеистика в СУ „Св. Климент Охридски“, от една страна, и съответно в американските университети Уилямс Колидж, Масачузетс и Университета Северна Каролина, от друга.

По 2.1.5.

АУБ поддържа ефективна система от процедури за контрол, анализ, оценяване и приемане на учебните програми на ПН 3.3..

По 2.1.6.

В АУБ има добре разработена система за консултиране на учебните програми с всяка отделна заинтересована страна (студенти, завършили и работодатели). Използват се подходящи методи (студентска оценка за отделните курсове, организирани и неформални срещи с възпитаници на АУБ, ежегодна анкета с работодатели). ***През последните 5 години са участвали над 140 работодатели. За петгодишния период са правени***

средно по 270 студентски оценки на дисциплини от направлението всеки семестър. Между 33% (2015 г.) и 78% (2017) от дисциплините всеки семестър са нови или актуализирани. И двете бакалавърски програми са актуализирани през последните 5 години. За акредитационния период са осъществени 13 промени в учебните планове на специалностите от ПН, разгледани на 5 заседания на Общото събрание. Добро впечатление прави, че АУБ има специфичен подход при въвеждане на нов курс, при който се апробира интереса от страна на студентите към него – за петгодишния период са предложени 32 курса по този начин.

По 2.1.7.

В АУБ съществува процедура за определяне в съответствие с националните и институционалните нормативни изисквания. Учебните планове се разработват в съответствие с националните и институционалните нормативни актове, приели статут на система от вътрешни актове. Структурата на учебните планове в ПН *съответстват на българските регламенти в тази област.* Наименованията и съдържанието на учебните дисциплини в учебния план съответстват на ПН. *Съотношението на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини е както следва. За ПНМО: 36% задължителни и задължително-избираеми, 42% свободно-избираеми и 22% факултативни дисциплини; за Европеистика: 43% задължителни и задължително-избираеми, 37% свободно-избираеми и 20% общообразователни и факултативни дисциплини. Всеки студент има възможности за избор на учебни дисциплини в рамките на утвърдения учебен план.*

Специфично за обучението в ПН 3.3 в АУБ е високата степен на избираемост. Друга основна характеристика е включването в учебния план за БП на определен брой кредити от т. нар. общообразователни курсове, чрез които се разширява миросгледа и се доизграждат ценените на пазара на труда „меки умения“. *Съотношението между часовете, предвидени за лекции и за практически занятия, подчертава практическата и приложна насоченост на обучението.* Всяка от дисциплините в ПН (100% от дисциплините) съдържа практически елемент, чийто дял е различен за различните дисциплини. Практическото съдържание на дисциплините е средно 44% за „Политически науки“ и 75% за „Европеистика“.

В ПН 3.3. в АУБ учебните планове не предвиждат определен брой часове и кредити за стаж. Посочено е, че „стажът може да носи академичен кредит в зависимост от академичното съдържание“. Студентите имат възможност за

стаж, който може да бъде професионален – от поне 320 работни часа, или академичен, за който, при спазени изисквания за академично съдържание, се присъждат 6 кредита (ECTS). Не е предвиден задължителен стаж.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 2:

1. *Структурата на академичната година („академичен календар“) следва нормите на ЗВО. Академичният календар е публично достъпен онлайн.*

2. *Учебните програми съответстват на ясно изведени институционални цели на АУБ и тяхното разработване е съобразено с българската нормативна уредба. Налице са количествени измерители за степента на заинтересованост от страна на кандидат-студенти и работодатели. Учебните програми се адаптират съобразно развитието на науката, очакванията и препоръките на студентите и на потребителите на кадри.*

3. *Учебните планове следват вътрешна логика, която осигурява надграждане и специализация на познанието. Особеност е фокусът върху усвояването на т.нар. „меки умения“.*

4. *В учебните планове и квалификационните характеристики са ясно изведени подходите за оценяване.*

5. *Обучението е съобразено с българското и американското законодателство и отговаря на спецификата на обучаваните студенти – от различен национален контекст. Прави се сравнителен анализ с български и чужди университети за осигуряване на съвместимост.*

6. *Приемането на учебни програми и тяхното актуализиране се случва съобразно ясна и детайлно разписана процедура, като са представени количествени и качествени доказателства от различни заинтересовани страни.*

7. *При създаване и актуализиране на учебните програми се провеждат консултации с различните заинтересовани страни.*

8. *Има ясни правила и образци за създаване на учебни планове и отделните учебни курсове, които са съобразени с националната правна рамка и институционални изисквания.*

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение на съответното професионално направление/специалност от регулираните професии.

По 3.1.1.

Според изискванията на учебните планове и програми в двете специалности обучението на студентите се провежда в: задължителни и задължително-избираеми, задължително-избираеми общообразователни и свободно-избираеми/факултативни курсове. Учебните планове са съставени така, че при завършване у студентите да са формирани разностранни умения (разбиране на политическите процеси и институции на местно, национално и глобално равнище; толерантност към различни възгледи и култури, усвояване на различен от английски: френски, немски или испански минимум на ниво B1 и т.н.).

По 3.1.2.

АУБ има добре уредена система за стажове. Кариерният център има 66 сключени договора за провеждане на учебни практики и производствени стажове на студенти от АУБ по проекта на МОН „Студентски практики“. През последните 5 години в стажантската програма са участвали 31 студенти от ПН 3.3. Студентите имат и възможност да вземат отпуск за цял семестър. Това им позволява да се включват в стажове до 8 месеца. Студентската оценка на стажовете се взема задължително предвид, както и мненията на работодателите относно удовлетвореността им от стажантите.

По 3.1.3.

Проучването на степента на заинтересованост на студентите е залегнало в „Процедура за предлагане на академични програми“ като задължително изискване при създаването на нови образователни програми. Израз на заинтересоваността на студентите от образователната програма е активното им участие в т. нар. „студентска оценка на преподаването“ в края на всеки семестър. ***За петгодишния период са осъществени средно по 270 студентски оценки на дисциплини от направлението всеки семестър.*** Завършилите студенти периодично са анкетираны за тяхната оценката на полученото обучение. Работодателите дават мнението си чрез ежегодна анкета.

По 3.1.4.

В АУБ има разнообразие на *съвременни и публично оповестени методи за оценка успеваемостта на студентите*. Освен текущите форми на оценяване, всяка дисциплина включва изпит по средата на семестъра и финален изпит. Успешно положен държавен изпит или защита на дипломна работа покриват условието за получаване на легална българска диплома. Оценката обхваща както теоретичната, така и практическата част на обучението.

По 3.1.5.

Преподавателите предоставят обратна информация на студентите по множество различни канали. Налице е активна обмяна на информация със студентите за дисциплини и графика на обучение. Изграден е и специален Център за академични консултации на студентите.

По 3.1.6.

Ефективността на процесите, свързани с качеството на образователния процес в АУБ, се гарантира от заложените механизми в системата за осигуряване на качеството, указани в таблици.

По 3.1.7.

Правилата за разглеждане на студентски жалби са определени в Академичния каталог и в Наръчника на студентите, публикувани както в печатен вариант, така и в електронен на интернет-страницата на АУБ. Правилата за съставяне на комисиите са публикувани на интернет-страницата на университета. По информация от отдел „Учебен“ средно на семестър се разглеждат по около 8 студентски академични обжалвания и около 10 обжалвания във връзка с промяна в стипендията вследствие промяна в успеха, или около 180 жалби за петгодишния период.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 3:

1. ПН 3.3 в АУБ чрез съдържателните си учебни планове предлага на студентите си образование с приложна насоченост. То е насочено към изграждане на активна позиция на студентите в процеса на обучение.

2. Проучванията за студентските и работодателските мнения относно качеството и практическата полезност на обучението е ключово за актуализирането на учебните курсове в АУБ.

3. Успешно положен държавен изпит или защита на дипломна работа са необходимо условие за получаване на българска диплома.

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И СЕРТИФИЦИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 4.1. Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответно професионално направление/специалност от регулирани професии, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане.

По 4.1.1.

В АУБ е налична достатъчна по количество и качество информация за предлаганото обучение, публикувана в Академичния каталог и предоставяна печатно на всеки новоприет студент. Всичко във връзка с процедурите по приема на студенти е описано на интернет-страницата на университета. Всяка кандидатура за обучение се разглежда и се одобрява или отхвърля от университетска Комисия по приема на студенти. Има създадени конкретни структури за работа със студентите (звено „Обслужване на студенти“, Център за академични консултации, Център за психологически консултации, Център за развитие на писмените умения, Здравен център). Осигурен е интернет достъп до обслужващите студентите отдели, като част от предлаганите от тях услуги се предоставят и чрез електронната система за комуникации. В ПН 3.3. ПН се обучават средно през последните години 72 студенти - между 51 (2019-2020) и 96 (2015-2016). Те представляват между 6% и 10% от всички обучаеми в АУБ. Дипломират се годишно между 34 и 60 студенти или между 17% и 27% от всички обучаеми във ВУ.

По 4.1.2.

В АУБ се осъществява признаване на докторски степени на преподаватели, придобити в чужбина, както и на бакалавърски степени от чужбина във връзка с магистърските програми.

По 4.1.3.

В АУБ функционира ефективна система за трансфер на кредити за студенти, а студентската мобилност се подпомага финансово чрез специален фонд „Студентски пътувания“. АУБ предоставя широки възможности за академичен обмен в европейски ВУ чрез подписани споразумения по програмата „Еразъм+“ и чрез американската международна програма за студентски обмен International Student Exchange Program. АУБ е сключил договори за сътрудничество с десетки университети и организации в България, ЕС и САЩ. Изходяща студентска мобилност (29 за акредитационния

период 2014-2019) е осъществена в общо 23 университета в 9 държави. По програмата за входяща студентска мобилност АУБ са посетили и са изучавали дисциплини от ПН 3.3. 69 студенти от 32 университета от 14 държави. Мобилностите се осъществяват с признаване на периоди на обучение и кредити.

По 4.1.4.

Включването на студентите в научно-изследователска дейност е нормативно регламентирано в Академичния каталог. За да могат студентите действително да изпълнят пълноценни изследователски дейности се предвиждат разнообразни възможности. Изградена е и система за „Студентски сътрудници“, чрез която студентите могат да работят почасово срещу заплащане от университета, включително като изследователски сътрудници на преподаватели по техни проекти. *По актуализирани данни за последните пет години (2016-2021) са посочени 138 участия на студенти в научни проекти, в т.ч. в дипломни работи (вж. Приложение3). Относителният дял студенти от ПН 3.3 ПН, участници в тези различни форми през годините, е между 20% и 58%.*

По 4.1.5.

АУБ издава българска диплома и европейско дипломно приложение съгласно българските държавните изисквания. Дейността по документите за образование и квалификация се осъществява от отдел „Учебен“ при спазване на държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища.

По 4.1.6.

Административната система за регистриране на реализацията на завършилите студенти в АУБ включва: отдел „Завършили студенти“; алумни организация; периодично провеждане на анкети със завършили студенти. Кариерният център на АУБ провежда ежегодно „Дни на кариерата“.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 4:

1. Информация за предлаганото обучение е публикувана в Академичния каталог на АУБ, а печатно издание се предоставя на всеки новоприет студент.

2. В АУБ функционира ефективна система за трансфер на кредити. Студентската мобилност се подпомага финансово чрез специален фонд „Студентски пътувания“. АУБ предоставя възможност за

академичен обмен в европейски висши училища чрез подписани споразумения по програмата „Еразъм+“ и чрез американската международна програма за студентски обмен ISEP (International Student Exchange Program).

3. За студентите, които трябва да изпълнят изследователски проекти и дейности, се предвиждат разнообразни възможности, чрез които те да придобиват умения за научно-изследователска работа.

4. Студентската научно-изследователска дейност се стимулира чрез фонд „Талев“ и фонд „Студентски пътувания“. По този начин студентите могат да бъдат подпомогнати при участия във форуми и състезания в чужбина.

5. АУБ издава българска диплома и европейско дипломно приложение съгласно българските държавните изисквания.

6. Административната система за регистриране на реализацията на завършилите студенти в АУБ включва: отдел „Завършили студенти“; алуumni организация; периодично провеждане на анкети със завършили студенти.

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1. Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление.

По 5.1.1.

При назначаването на преподаватели АУБ се ръководи от критерии, публично оповестени в система от свои основополагащи документи (Правилник на АУБ, Ръководство за преподавателите, Наръчник на преподавателите, Процедура за хабилитация съгласно българското законодателство и други).

По 5.1.2.

През отчетния период хабилитирани преподаватели са били титуляри на 73% от дисциплините за специалност ПНМО и 79% за специалност Европейистика. Обучението в ПН 3.3. ПН в АУБ се осигурява от 10 преподаватели, като 9 от тях са назначени на първи ОТД съгласно формулировките в българското законодателство и участват само в акредитацията на АУБ. 5 от тях са в ПН 3.3 ПН. По актуализирани данни на ВУ двама от тях заемат длъжност „доцент“, а трима – длъжност „главен асистент“¹, като един от тях е постигнал длъжност доцент по американското законодателство. Останалите пет преподаватели от други ПН водят курсове по техники на писменото изложение и писмената аргументация, по език, общество, политика и култура, по статистика, по икономика (вж. Приложение 1).

По данни на НАЦИД в АУБ в ПН 3.3. ПН няма вписани хабилитирани лица с наукометрични показатели.

По 5.1.3.

В АУБ е приет план за развитие на академичния състав, който е част от публично обявения Стратегически план на университета. Налице е справедлива система за оценяване, съответстваща на националните нормативни изисквания и на спецификите на АУБ. Особено е, че преподаватели биват атестирани и съгласно българското, и съгласно американското законодателство, като съгласно американската практика преподавателите се атестират по-често. За израстване в академична длъжност е нужна успешно премината атестация. Съгласно вътрешните правила на университета повишаването в длъжност следва първо да се случи съобразно американското законодателство, а след това може да се премине към конкурс по правилата на ЗРАСРБ. През периода след предходната акредитация са осъществени 6 процедури по атестация на

---

¹По данни на НАЦИД в АУБ в ПН 3.3. ПН има вписани четирима главни асистенти и един доцент в категория „Всички лица на академични длъжности и придобити степени“. По данни на АУБ НАЦИД отказва да впише доц. Робърт Филипс. Вътрешните университетски практики отчитат решението на закритата през 2011 г. Висша атестационна комисия на България (ВАК) и по-конкретно писмо от 10.06.2005 г., съгласно което ВАК не възразява, единствено и само за целите на институционалната и програмната акредитация на АУБ, научните звания на хабилитираните преподаватели, които не са български граждани, да се считат за еквивалентни на научните звания на хабилитирани преподаватели по българското законодателство (Протокол № 22 от 8.06.2005 г.; писмо от Председателя и Научния секретар на ВАК - 10. 06. 2005 г.)

редовни преподаватели, водещи дисциплини от учебните планове на специалностите в направлението. През петгодишния период един преподавател е бил повишен в звание „Associate Professor” (доцент) по вътрешните правила съгласно американското законодателство, а след това е спечелил конкурс по българското законодателство за академична длъжност „доцент“.

По 5.1.4.

АУБ насърчава академичния обмен на преподаватели за извършване на учебна дейност, научни изследвания и повишаване на квалификацията. Университетът поддържа над 80 активни споразумения за мобилност по програма Еразъм и договори за сътрудничество с 16 университета и институции от България и чужбина. *През следакредитационния период в ПН 3.3 ПН са осъществени една входяща преподавателска мобилност и три изходящи.*

Критерий 5.2.

Научноизследователска и художествено-творческа дейност на академичния състав и участие на студентите и докторантите в нея.

Научно-изследователската дейност в АУБ не е само регламентирана като част от задълженията на академичния състав, а и е финансово подкрепена с покриване на разходи за проект, участие в конференция, публикация и др. Освен това възнаграждението на преподавателите подлежи на повишаване при настъпване на различни обстоятелства, сред които постигането на образователна и научна степен „доктор“, научна степен „доктор на науките“ и успешна хабилитация. Участието в проекти също може да доведе до допълнително заплащане. Предвидена е и възможността за творчески отпуск.

По 5.2.1.

Студентите, обучавани в ПН 3.3. ПН в АУБ са включени активно в научно-изследователската и проектна дейност. Прави впечатление, че през академичната 2017-2018 г. техният дял е над 50%, но оттогава насам намалява. *Като цяло между 20% и 58% от студентите са участвали в някаква форма на научно-изследователска дейност през периода. В абсолютно изражение за 138 участия, като тук са включени и дипломни работи . В периода са реализирани 21 студентски участия в научни форуми (вж. Приложение 3). Преподавателите от НП 3.3. са участвали в 29 проекта, като всички са международни. 60% от тях са ръководили или участвали в проектите. Те са взели участие общо в 51 научни форума – 6 вътрешни, 13 национални, 32 международни (вж. Приложение 2).*

По 5.2.2.

*През периода 2016-2021 г. от преподавателите в ПН 3.3. ПН са реализирани общо 25 научни публикации, като 2 от тях са в страната и 23 в чужбина. Прави впечатление високият дял на публикациите извън страната, като посоченото е предпоставка за висока степен на цитируемост. Сред публикациите има 9, които са публикувани в издания с импакт фактор и импакт ранг. По данни на АУБ цитиранията за периода са 466, като 184 от тях са в издания с импакт фактор и импакт ранг. Броят на публикациите на един преподавател през последните пет години е както следва: монография – 0.8; статии и доклади в бази данни – 2.2; статии и доклади в списания с научно рецензиране – 1; студии в бази данни – 1.6; студии в списания с научно рецензиране – 0.6; глава в монография – 1.6; неречензирани публикации – 0.8. Относителният дял на публикациите в реферирани научни списания и сборници спрямо общия брой на публикациите в ПН е 91%. **Относителният дял на публикациите с импакт фактор и/или импакт ранг спрямо общия брой на публикациите е 49%. Броят цитирания в реферирани научни списания и сборници на един преподавател е средно 47.8 на преподавател.** (Вж. Приложение 4)*

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 5:

1. Налице е система от вътрешни актове, съобразени с българското и американското законодателство, които регламентират приемане на работа на квалифицирани преподаватели, осигуряващи обучението в професионалното направление.

2. В ПН преподават 10 преподаватели, вкл. петима от ПН 3.3., като всички от тях са на първи ОТД. Всички преподаватели имат научна компетентност по преподаваните дисциплини.

3. В НАЦИД няма вписани хабилитирани лица с наукометрични показатели, преподаващи в ПН 3.3. ПН от АУБ.

4. В периода 2016-2020 г. са реализирани шест атестации и един конкурс за хабилитация.

5. През акредитационния период в ПН 3.3 ПН са осъществени една входяща преподавателска мобилност и три изходящи.

6. Относителният дял на студентите, участващи в научни проекти, достига до над 50% през периода, но от учебната 2017/2018 насам намалява. От преподавателския състав 60% ръководят или участват в научни проекти.

7. В зависимост от категорията научна продукция броят на публикациите на един преподавател варира от 0.6 до 2.2. 91% от публикациите през последните 5 години са в реферирани научни списания и сборници, а онези с импакт фактор и/или импакт ранг са 49%. Броят цитирания в периода е висок - средно 47.8 на преподавател.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 6.1. Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художественотворческата и спортна дейности по професионалното направление/ специалност от регулираните професии, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такова.

По 6.1.1.

Материалната база на АУБ се състои от множество собствени и наета сгради, като общата учебна площ² на сградите възлиза на 30 808 кв. м. Тя се подобрява през годините - изграден е академичен център „Балкански“, новите помещения за библиотека „Паница“, студентския център „Америка за България“ и третия блок на общежитията в комплекса „Скаптопара“. **В момента аудиторната площ за учебна заетост на един студент е 6.44 кв. м. Броят работни места на 100 студенти е 238.**

По 6.1.2.

---

² Разгърнатата площ на сградите, в които се намират помещенията за обучение - аудитории, лаборатории и библиотеки, както е докладвана за целите на рейтинговата система

АУБ разполага с 20 компютърни зали с 316 компютъра в тях общо, в 8 от които се провеждат учебни занятия. Останалите са на разположение на студентите за самостоятелна работа. В компютърните лаборатории софтуерното и хардуерното оборудване е посочено на интернет-страницата на университета. **На 100 студенти се падат 133 кв. м площ компютърни зали, както и 38 броя компютри, собственост на АУБ.**

Всички сгради на университета в Благоевград са свързани чрез цифрова оптична опорна мрежа. Налична е програма за разкриване и предотвратяване на плагиатство в студентски разработки. Всички учебни зали в университета са оборудвани със стационарни мултимедийни прожектори.

По 6.1.3.

АУБ разполага с 2.41 кв. м библиотечна площ на един студент. Общо библиотечните единици са 616 921, като за ПН 3.3. те са 7 182 монографии и периодични издания. За нуждите на ПН 3.3. ПН университетът предоставя достъп до 29 бази данни от 14 платформи, както и достъп до 6891 пълнотекстови електронни списания, 39860 електронни книги.

Всяка учебна година библиотеката обновява колекцията си от книги, по предложение на преподавателска комисия и с определено финансиране от университета.

За незрящи студенти са осигурени специални технически средства. Всички библиотечни единици на университетската библиотека са каталогизирани по формата MARC 21, като достъпът до тях е осигурен чрез интернет базиран каталог, който се обновява редовно. Осигурен е 24-часов дистанционен достъп до ресурсите на библиотеката чрез нейната интернет-страница.

По 6.1.4.

АУБ не предлага дистанционно обучение.

По 6.1.5.

В обучението си използват авторски учебници на преподаватели от АУБ, така и помагала на световно признати автори. В библиотеката има отдел, в който преподавателите оставят актуални четива, предназначени за дисциплините, преподавани през семестъра. Учебната литература за всяка дисциплина е посочена в учебната ѝ програма и се предоставя чрез електронната система за управление на учебния процес e-learn.

През петгодишния период преподавателите от ПН са ползвали в учебния процес свои четири книги и дванадесет научно-рецензирани статии в

научни списания или глави в колективни издания, на които са автори, както и едно учебно помагало, на което са редактори. Честа практика е преподавателите да създават собствени материали на електронен носител. През петгодишния период преподавателите от направлениято са създали четиридесет учебни пособия (лекционни бележки, набори упражнения, помощни материали, подкаст и др.).

По 6.1.6.

В АУБ съществува отдел „Обслужване на студенти“. Студентската мобилност се подпомага от фонд „Студентски пътувания“. Предоставените възможности за финансова подкрепа на студентите са публикувани на интернет-страницата на университета. Учредена е специална стипендия „Протогеров“, която се предоставя по определени правила на студенти без родители, с един родител или от социално слаби семейства, както и стипендия „Даян Лов“ за лица от такива семейства, желаещи да изучават английски език в езиковия център на университета.

АУБ има специална програма за подпомагане и подкрепа на студентите с академични затруднения която се осъществява от Центъра за академични консултации, Центъра за психологични консултации и Центъра за развитие на писмените умения по английски език.

Отделът „Чуждестранни студенти“ оказва подкрепа на новоприетите студенти за по-бързото им приспособяване към разнородната културна и етническа среда в университета. За студентите с нарушено зрение е закупен специализиран компютър с вграден в него скенер и софтуер за превръщане на изображенията в текст и прочит на текста. Във всички сгради на университета е осигурен достъп на студенти с нарушени двигателни функции чрез изградени рампи с парапети и асансьори, а във всяко общежитие са обзаведени стаи за студенти със специални потребности. Администрацията не ограничава приемното си време за студентите – осигурен е свободен достъп – физически или чрез електронна комуникация.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 6:

· АУБ разполага с необходимата материална база за провеждане на ефективен и качествен учебен процес. Това са сградният и библиотечен фонд, модерното техническо оборудване на учебните зали за провеждане на занятия със студентите.

· *Налице е богат библиотечен фонд, в т.ч. и значителен брой електронни платформи, книги и списания в областта на ПН 3.3.*

· *Учебният процес се подпомага от авторски учебници на преподаватели от АУБ, така и от помагала на световно признати автори.*

· *В АУБ е изградена система за подпомагане на студенти с различни типове затруднения, които желаят успешно да завършат висшето си образование.*

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Критерий 7.1. *Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление и последващата реализация на завършилите.*

По 7.1.1.

Ежегодно в университета се публикува доклад „Институционални проучвания“, огласен публично на сайта. Събирането и анализът на количествена информация по определени показатели, която да послужи за вземане на решения за усъвършенстване на качеството, е част от служебните задължения на служителя на длъжност „Координатор образователни технологии и институционални проучвания“. Информацията се събира посредством анкети със завършващите студенти всяка година, със завършилите студенти, с работодателите и др. Оценката се осъществява всеки семестър. На тази основа се вземат управленските решения, включително за подобряване на учебната документация чрез включване в плановете на нови и актуални дисциплини, свързани с потребностите на практиката и пазара на труда, както и за отпадане на дисциплини, към които няма интерес от страна на студентите.

Отдел „Учебен“ и координаторът по институционални проучвания предоставят многостранна количествена информация, включително изискваната от акредитационните стандарти за: профил на студентската популация; развитие, успех на студентите и процент на отпадналите; студентска удовлетвореност от програмите; учебни ресурси и подкрепа за студентите; оценка на потребителите за подготовката на завършилите специалността; както и многобройни други числови данни.

По 7.1.2.

Завършилите студенти са свързани чрез активна алумни организация със собствена електронна информационна система. В АУБ има отдел „Завършили студенти“, който е отговорен за събиране на информация за реализацията и развитието. Информацията се поддържа в базата данни на завършилите студенти (Raiser’s Edge 7) и включва реализацията на студентите. Събира се информация по редица показатели, например: име; място на раждане; адрес за кореспонденция (както стар, така и актуален); имейл адрес; телефон/факс; бизнес информация (както стара, така и актуална); информация за образованието (както в АУБ, така и следващо); индивидуална и организационна свързаност (както стара, така и актуална информация); специалност, завършена в АУБ и сфера, в която е намерена реализация; посещения на организирани за алумни събития; дарения и др. Връзка със завършили студенти се поддържа посредством тяхно участие в събития на АУБ, анкети и други.

Системата функционира много успешно – **през акредитационния период от завършилите специалности от ПН 3.3. 196 души има информация за 168 (86%), като от тях реализирани по специалността са 167 (99%).** По данни на РСВУБ *процентът официално регистрирани безработни сред завършилите ПН 3.3 ПН в АУБ през последните пет години е нула.*

По 7.1.3.

Преподавателите в ПН 3.3. ПН постоянно се информират за глобалните тенденции и постижения в областта. Посоченото се реализира посредством членството им научни организации, участие в специализирани научни конференции, преподавателски мобилности, взаимодействие с експерти от България и чужбина ; участие в международни научни проекти и други.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 7:

1. В АУБ ежегодно се публикува доклад „Институционални проучвания“, който е наличен и на сайта на университета, като има обособена длъжност „Координатор образователни технологии и институционални проучвания“. Последната, заедно с отдел „Учебен“ акумулират и предоставят многостранна количествена информация.

2. Системата функционира много успешно – през акредитационния период от завършилите специалности от ПН 3.3. 196 души има информация за 168 (86%), като от тях реализирани по специалността са 167 (99%).

3. Безработицата сред завършилите ПН 3.3. Политически науки за

последните пет години е нула.

4. Преподавателският състав извършва редица дейности, които осигуряват поддържането на собствени информационни масиви за световните постижения в професионалното направление и актуалността на предлагания учебен материал.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Критерий 8.1. Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление.

По 8.1.1.

Изградена е система от правила за популяризиране на актуална и пълна информация за образователната и научно-изследователската дейност на ПН 3.3 ПН. Налице са добре структурирана и поддържана интернет-страница на университета със специален раздел за ПН 3.3. ПН, съответно с информация за програмата, курсовете и преподавателите, пълна информация за настоящи студенти чрез интернет-портали на отдел „Учебна дейност“, сайт на библиотеката. АУБ публикува значителна по обем информация за всички аспекти на образователната дейност. Впечатление прави разделът от интернет-страницата на АУБ, посветен на успешната реализация на завършилите студенти. Освен сайта АУБ поддържа и ежегодно печатно и електронно издание, вътрешна електронна система за комуникация и административно обслужване, електронна система за управление на учебното съдържание. Прилагат се и стимули за участие в комуникационния процес, електронен достъп до дипломните работи на студентите и други. Развити са и студентските медии.

По 8.1.2.

В АУБ е налице организация за всестранна и лесно достъпна информация за всеки детайл от обучителния цикъл. Използват се всички възможни канали за информация (печатни и електронни) - академичен каталог, наръчник на студентите с вътрешни правила за поведение и права на студентите, вътрешната информационна мрежа. В университетската структура има специален отдел „Обслужване на студенти“ който предоставя информация по всеки аспект на студентския живот чрез многобройните си звена – Център за академични консултации, Здравен център, Отдел за финансова помощ и студентски банкови заеми, Център за психологически консултации,

Кариерен център, Отдел за работа с международни студенти, Спортен отдел, общежития и студентски стол и т.н. Центърът за академични консултации предоставя на всеки студент информация в перспектива за начина, по който да изградят индивидуалните си учебни графици с оглед специалността, която желаят да завършат и търсената реализация след дипломирането си.

По 8.1.3.

Циркулиращата в АУБ информация на интернет-страницата на университета и подраздела на ПН редовно се поддържа в актуално състояние от Учебен отдел, Вътрешната електронна платформа и Академичния каталог. Впечатление прави апликацията на тази информация за отпадане на дисциплини от учебния план, които не са били активни в продължение на три години. Установи се, че Кариерният център надлежно обновява информация за възможностите за стажове и реализация на завършилите.

По 8.1.4.

АУБ активно поддържа популяризирането на научната продукция и творчески изяви на студенти и преподаватели. Създадена е нужната комплексна организация: редовна годишна научна конференция на АУБ с участие и на студенти, домакинство на външни форуми. Създаден е отдел „Външни конференции и събития“, чрез който АУБ осъществява домакинство на значим брой научни и популярни форуми през годината. Отделът „Завършили студенти“ организира прояви с участието на възпитаници на университета. АУБ има и фейсбук страница. От съществено значение за ПН е провежданият годишен семинар-изложение на неправителствените организации, представители на много от които са студенти, завършили специалност от направлението в АУБ.

По 8.1.5.

Условията и правилата за мобилност на студентите са оповестени чрез интернет-страницата на университета и годишния академичен каталог. Там е публикувана пълна информация за възможностите за обмен. Съществува Отдел по обменни програми и Еразъм и е публична информацията за сключените над 60 договора по Еразъм+, обмен чрез международната програма за обмен на студенти (ISEP) в над 370 ВУ в САЩ и по света, електронен формуляр за кандидатстване за програма за обмен. *За петгодишния период средните стойности на осъществената студентска мобилност са 7% изходяща и 17% входяща мобилност.*

Отделът по обменни програми оповестява и възможности за преподавателска мобилност. Международната мобилност на

преподавателите се подпомага в значителна степен от фондовете за научна и изследователска дейност и участие в конференции, както и от наличието на възможност за платен творчески отпуск със запазено право на ползване на тези фондове, оповестени чрез вътрешния правилник на университета. През следакредитационния период в ПН 3.3 ПН са осъществени една входяща преподавателска мобилност и три изходящи, както и един творчески отпуск.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 8:

1. В ПН 3.3 ПН в АУБ съществува добре уредена система за популяризиране на актуална и пълна информация за образователната, научно-изследователската и художествено-творческа дейност на академичния състав и студентите - добре поддържана интернет-страница на разположение на широката общественост, вътрешна електронна система, достъпна с парола, както и печатни издания.

2. Осигурена е информация, достъпна за всеки етап от обучителния цикъл на студентите, сътрудничеството с други висши училища и работодателски организации и условията и възможностите за академичен обмен.

3. Огласени са резултатите от анкетни проучвания и вътрешни и външни одити.

4. Университетът активно поддържа актуална интернет-страница с информация за дейността на направлението, учебния план, програми, изпитни процедури и правила, както и интернет-страница в раздела на университетската библиотека с научно-изследователските резултати на академичния състав.

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

9.1. Институциите извършват регулярен мониторинг и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление.

По 9.1.1.

Управлението и мониторингът на качеството в АУБ са конкретизирани в политики и процедури за развитие на академичната програма, за предлагане

на академични програми, за въвеждане на тематични курсове, за ритмично преразглеждане на академичните програми. Мерки, следващи от мониторинга, се прилагат редовно по веднъж на всеки семестър. Вземат се предвид световния опит в областта, мненията на настоящи и завършили студенти, както и изискванията на работодателите и практиката по отношение на придобиваните знания, умения и компетентности. Ефективен е механизмът, по който се отчита *актуалността на учебните програми и потребностите от промяна*. През акредитационния период между 33% (2015) и 78% (2017) от дисциплините всеки семестър са нови или актуализирани. Осъществени са 13 промени в учебните планове на специалностите от ПН 3.3., гласувани на 5 заседания на Общото събрание, както и 37 индивидуални актуализации. При прегледите и актуализациите на учебните планове в АУБ участват пряко или косвено почти всички обучаващи се по специалностите студенти чрез студентската оценка на преподаването, участие на студентски представители в комисиите и студентски представители към настоятелството на университета. *Броят оценки от студенти по съдържанието на дисциплините е средно 270 на семестър*. Важно за качеството е, че е въведено външно наблюдение от потребители на кадри, вземат се предвид становищата на изявени учени и на мениджъри чрез системно анкетиране след всеки стаж. Резултати от анкетни проучвания се публикуват на интернет-страницата на университета.

По 9.1.2.

В АУБ е създадена ефективна организация за анализ на успеваемостта на студентите в процеса на тяхното обучение, включваща специална Комисия по академично представяне и Център за академични консултации. Комисията заседава два пъти на семестър и разглежда представянето на всеки един студент, като в нейните правомощия е да променя статута на студентите - с успех под 4.00 добиват статут съответно на „условно продължаващ образованието“, „отстранен за семестър“ или „изключен (по слаб успех)“, а под 4.50 изгубват права да получат бакалавърска диплома.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 9:

1. Наблюдението и управлението на качеството на образователния процес в ПН 3.3 ПН в АУБ са заложи в Системата за оценяване и поддържане на качеството и са конкретизирани в добре функциониращи политики и процедури, обхващат всички дейности на

университета и са прилагани активно и систематично.

2. При прегледите и актуализациите са търсени мненията на студенти, завършили, както и на голям брой представители на работодателски и бизнес организации.

3. Създадена е ефективна организация за анализ на успеваемостта на студентите в процеса на тяхното обучение, включваща специална Комисия по академично представяне и Център за академични консултации.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

10.1. Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление.

По 10.1.1.

По отношение на ПН 3.3. ПН в АУБ редовно се осъществяват външни одити от агенции, признати на национално и международно ниво. Прилага се съгласуваната с програмната акредитация вътрешна „Процедура за редовно преразглеждане на академичните програми“, която отчита препоръките на НАОА. Прави се финансов и маркетингов анализ на търсенето на академичната програма. Въведена е „карта на специалността“, чрез която са съпоставени програмните цели с целите на всяка дисциплина. В АУБ по график се оценява степента на сходство между външните и вътрешните оценки за студенти, преподаватели, всяка учебна дисциплина, цяла академична програма, обслужването на студентите, материалната и информационната база и университета като цяло. Оценителите са комисии по академичното представяне на студентите, по академичната почтеност, по студентските стипендии, по оценяване на студентските постижения, по студентското поведение, както и потребители на кадри, Общо събрание на преподавателите, Студентско правителство и т.н.

Паралелно с българската, АУБ има американска атестация за качеството на предлаганите програми от 2016 г. с максималния срок от 10 години, през който период трябва да демонстрира, че поддържа високи стандарти по качеството. Успоредно с това в АУБ се извършват периодични външни одити от международна одитираща организация. Извършват се и редовни външни одити на годишните финансови отчети на АУБ съгласно общоприетите

международни счетоводни стандарти. АУБ прилага установените от НАОА процедури за следакредитационно наблюдение и контрол за изпълнение на направените препоръки при осъществените акредитации.

По 10.1.2.

ПН работи в конкурентна среда. АУБ (вкл. ПН 3.3. ПН) систематично наблюдава и анализира средата, в която оперира – тенденциите в развитието на българското, европейско и световно висше образование, демографските и икономически условия, развитието на правните норми в образованието, интереса към специалността и търсенето ѝ на пазара на труда, възможностите за реализация на випускниците и др. Необходимата информация за конкурентната среда се събира по много обширна система от показатели, като източниците за тази цел са максимално обхватни (преподаватели, студенти, работодатели, НПО, статистика, елитни университети). Анализите на тази база заемат важно място в доклади, адресиращи Настоятелството и преподавателите.

По 10.1.3.

Конкретно ПН 3.3. ПН ангажира представители на практиката и преподаватели от други университети с оценяването на постиженията на студентите чрез т. нар. „кратки“ (2 ECTS) курсове, водени от тях. След предходната акредитация (2016 г.) са били ангажирани 6 такива преподаватели.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 10:

1. В ПН 3.3 ПН на АУБ са създадени условия и редовно се осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички аспекти на качеството на предлаганото образование.

2. Провеждат се акредитационни процедури както по българските, така и по американски акредитационни стандарти за външна оценка на качеството и се канят външни експерти за конкретни одити.

3. Осъществява се последователна политика за изпълнение на препоръките от всички акредитационни процедури.

4. Създадената култура на непрекъсната оценка допринася за развитие и усъвършенстване на образованието и успешно функциониране в конкурентна среда.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Постоянната комисия оценява положително качеството на преподаване в АУБ и предлага да се акредитират специалностите **«Политически науки и международни отношения»** и **«Европеистика»** за образователно-квалификационна степен **„бакалавър“** в ПН 3.3. Политически науки и **капацитет 370 студенти, редовно обучение.** Университетът е изпълнил всички препоръки от предходната акредитация. Обучението е съобразено с българското и американското законодателство и отговаря на спецификата на обучаваните студенти. В структурно и в оперативно отношение университетът следва нормите на ЗВО. Учебните програми, разработени съобразено с българската нормативна уредба, съответстват на ясно изведени институционални цели. Особеност е фокусът върху усвояването на т. нар. „меки умения“, което е позитивен опит. АУБ предлага образование с приложна насоченост.

Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и академичния състав в АУБ е много добре развита. В ПН 3.3. всички преподаватели са на първи ОТД. Те имат добра публикационна дейност в сферата на ПН и висока цитируемост. Все още обаче в НАЦИД няма вписани хабилитирани лица с наукометрични показатели, преподаващи в ПН 3.3. от АУБ, за което следва да бъдат предприети мерки, макар 100% от преподавателите да имат научна компетентност по преподаваните дисциплини.

АУБ разполага с необходимата материална база за провеждане на ефективен и качествен учебен процес. В ПН 3.3 ПН съществува добре уредена система за популяризиране на актуална и пълна информация за образователната и научно-изследователската дейност на академичния състав и студентите. Активно се отчита студентското мнение, като за целта са внедрени някои специфични за американската система ефикасни инструменти. Сред тях отлични резултати постига студентското оценяване на преподавателите при приключване на обучението по всеки предмет. Друг ефективен инструмент е т.нар. «студентско правителство». Планират се и системно се осъществяват одити на качеството. Създадената култура на непрекъсната оценка допринася за развитие и усъвършенстване на образованието и успешно функциониране в конкурентна среда. АУБ системно оповестява информацията, насочена към всяка от заинтересованите страни, достъпна за всеки етап от обучителния цикъл на студентите, сътрудничеството с други висши училища и работодателски организации и условията и възможностите за академичен обмен. Функционира ефективна система за трансфер на кредити. Студентската мобилност се подпомага финансово чрез специален фонд и други методи.

SWOT АНАЛИЗ

Силни страни

- Двойна акредитация – българска и американска.
- Обучение в стил *Liberal Arts*.
- Обучение по високи академични стандарти.
- Отлични студентски постижения и реализация.
- Активно участие на студентите в академичния живот и управлението на висшето училище.
- Практически ориентирано обучение с възможности за стажове в България и чужбина.
- Активно ангажирана алумни асоциация.
- Международен академичен състав с публикации в *Scopus* и *Web of Science* и висока степен на цитируемост в научно-рецензирани издания и такива с импакт фактор и импакт ранг.
- Привличане на утвърдени на световно ниво учени в научни журита по конкурси за академични длъжности и за съвместни академични дейности.

Възможности

- Непрекъснато усвояване на нови технологии за целите на академичния процес. Надграждане на усвоените практики за хибриден режим на обучение, базиран на внедрени нови технологии.
- Популяризиране на концепцията за обучение в стил *Liberal Arts*.
- Академични партньорства.

Слаби страни

- Висока стойност на обучението в сравнение с пазара на висше образование в България.
- Малък брой предлагани специалности.
- Недостатъчен брой места в общежитията за всички студенти.

Заплахи

- Невъзможност за развитие по отношение на нови, съвременни специалности предвид ограниченията, наложени от Националната карта на висшето образование.
- Затруднения при съгласуването на обучението от американски тип с нормативните изисквания по отношение на

- Партньорства с бизнес организации за целите на обучението на настоящите и завършилите студенти.
- Академични иновации.
- Нови програми.
- висшето образование в България.
- Политическа нестабилност на средата и административни затруднения.
- Промяна на ориентацията на дарителските организации.
- Глобален скептицизъм по отношение на висшето образование.
- Езикова бариера пред възможностите за пълна интеграция с академичната общност в България.

ПРОЕКТ ЗА ПРЕПОРЪКИ НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

1. Да се определят наукометричните показатели на хабилитираните преподаватели от ПН 3.3 ПН, като бъдат вписани в НАЦИД с наукометричните си показатели.

Срок: началото на учебната 2023/24 година

2. Да се оповестят във вътрешен акт критериите, въз основа на които част от информацията се определя като „конфиденциална“ и не се публикува.

Срок: началото на учебната 2023/24 година

3. Да се установят причините за постоянния спад на участието на студенти в проектна дейност и да се увеличи техния дял.

Срок: до началото на учебната 2022/23 година

3. Да се насърчи преподавателската изходяща и входяща мобилност.

Срок: постоянен

Председател на ПКСПНСО:

доц. д-р Екатерина

Салкова

VI. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Преподаватели, осигуряващи обучение по специалностите от ПН 3.3. в АУБ, ОКС „бакалавър“*

№	Име	Длъжност в АУБ	Призната длъжност	Степен	Вид ТД	Специалност	Възраст	Вписан в НАЦИД
1	Жан Ф. Кромбоа	Associate Professor, екв. на „Доцент“	Доцент	ОНС „Доктор“, ПН 3.3. „Политически науки“, Свободен университет на Брюксел, Белгия, 1999 г.	ОТД	ПН 3.3. ПН	53	да
2	Робърт Филипс	Associate Professor, екв. на „Доцент“	Доцент	ОНС „Доктор“, Университет на Южна Каролина, САЩ, 1991 г.	Еквивалентен на ОТД: договор съгласно <i>Споразумение между правителството на Р България и правителството на САЩ за икономическа, техническа и съответна друга помощ</i> , обн., ДВ, бр. 14 от 16.02.1999 г. с аналогични на основен трудов договор задължения и натовареност. (<i>Споразумението</i>)	ПН 3.3. ПН	59	НАЦИД отказва да вписва американски граждани с договори по Споразумението
3	Иля Ливайн	Assistant Professor	Гл. асистент	ОНС „Доктор“, Университет на Мелбърн, Австралия, 2013 г.	ОТД	ПН 3.3. ПН	36	да
4	Магдалена Берначак	Assistant Professor	Гл. асистент	ОНС „Доктор“, Централноевропейски университет, Унгария, 2011 г.	ОТД	ПН 3.3. ПН	41	да
5	Ивелин Димитров	Associate Professor, екв. на	Гл. асистент **	ОНС „Доктор“, ПН 3.3. „Политически науки“,	ОТД	ПН 3.3. ПН	58	да

	Сърджмов	„Доцент“		Университет „Нотр Дам дьо Лак“, Индиана, САЩ, 1998 г.				
6	Шон Хоумър	Full Professor, екв. на „Професор“	Доцент** *	ОНС „Доктор“, ПН 2.1 „Филология“, Университет Шефилд, Великобритания, 1994 г.	ОТД	ПН 2.1 „Филология“	62	да
7	Любомир Николов Терзиев	Assistant Professor	Гл. асистент	ОНС „Доктор“, ПН 2.1 „Филология“, СУ "Св. Климент Охридски", 2013 г.	ОТД	ПН 2.1 „Филология“	59	да
8	Диана Василева Станчева	Associate Professor, екв. на „Доцент“	Доцент	ОНС „Доктор“, ПН 2.1 „Филология“, Хумболтов университет, Берлин, Германия, 2002 г.	ОТД	ПН 2.1 „Филология“	52	да
9	Тодор Владиле Попов	Adjunct Associate Professor, екв. на хоноруван доцент	хоноруван доцент	ОНС „Доктор“, ВАК, 2004 г.	хонорарен (граждански) договор	ПН 4.1. „Физически науки“	47	да (доцент в БАН)
10	Дидар Талат Ердинч	Associate Professor, екв. на „Доцент“	Доцент	ОНС „Доктор“, ПН 3.8 „Икономика“, Южнокалифорнийски университет, Лос Анджелис, САЩ	ОТД	ПН 3.8 „Икономика“	57	да

*В АУБ се отчита решението на закритата през 2011 г. Висша атестационна комисия на България (ВАК) (Протокол № 22 от 8.06.2005 г.; писмо от Председателя и Научния секретар на ВАК - 10. 06. 2005 г.): „ВАК не възразява, единствено и само за целите на институционалната и програмната акредитация на АУБ, научните звания на хабилитираните преподаватели, които не са български граждани, да се считат за еквивалентни на научните звания на хабилитирани преподаватели по българското законодателство.“

**Постигнал длъжност „Associate Professor“ (доцент) съгласно американското законодателство като задължителна стъпка преди допускане до конкурс за доцент по българското законодателство, съгласно вътрешния правилник на АУБ

***Постигнал длъжност „Full Professor” (професор) съгласно американското законодателство като задължителна стъпка преди допускане до конкурс за професор по българското законодателство, съгласно вътрешния правилник на АУБ.

Приложение 2. Научни изяви на преподавателите на ОТД с квалификация в ПН 3.3. ПН в АУБ за периода 2016 – 2021 г. (брой)

Показатели	Години						Общо
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
1. Участия в научни проекти – общо							
от тях: вътрешни							
национални							
международни	4	5	5	5	7	3	29
2. Участия в научни форуми – общо							
от тях: вътрешни	2			1	1	2	6
национални	1	2	6	2	1	1	13
международни	7	10	4	6	3	2	32

Приложение 3. Участия на обучаеми от ПН 3.3. ПН в АУБ в научни проекти, научни форуми и мобилности за периода 2016 – 2020 г.

Показатели	Учебни години					Общо за периода
	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	
1А. ВХОДЯЩИ мобилности на студенти с цел обучение (бр.)	16	11	16	9	3	55
1Б. ИЗХОДЯЩИ мобилности на студенти с цел обучение (бр.)	4	4	5	2	0	15
3. Участия на студенти в научни проекти* (бр.)	30	39	26	17	26	138
брой обучавани студенти	72	76	64	51	87	
5. Относителен дял на студентите, участвали в научни проекти (%)	42%	51%	41%	33%	30%	
7. Участия на студенти в научни форуми (бр.)	4	4	7	6	0	21

* В "участия на студенти в научни проекти" е включена студентска изследователска дейност, осъществена чрез курсове за индивидуално обучение, дипломен проект или дипломна работа, лятна изследователска програма за студенти и студентски участия в проекти на преподаватели.

Приложение 4. Публикации и цитирания на преподавателите на ОТД с квалификация в ПН 3.3. ПН в АУБ за периода 2016 – 2021 г. (брой)

Показатели	Години						Общо за периода
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
1. Публикации в страната – общо,							2
от тях: монографии							
статии							
научни доклади						1	1
учебници и учебни помагала							1
2. Публикации в чужбина – общо							23
от тях: монографии	1	1					2
статии в бази данни (БД) и в рецензирани издания	1	4	1	2	1	1	10
студии в БД и в рецензирани издания	1	2	1	2			6
глава в колективна монография		1	1		2	1	5
научни доклади в бази данни и в рецензирани издания	1						
3. Публикации в реферирани и индексирани научни издания	1	5	2	1	2	2	13
4. Публикации в научни издания с импакт фактор и импакт ранг	2	2	1	3		1	9
5. Цитирания в научни издания в страната и чужбина – общо	52	75	101	99	77	62	466
в т.ч. в издания с импакт фактор и импакт ранг (в SCOPUS и Web of Science)	26	31	26	32	36	33	184